

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE
Glasilo Slovencev v Argentini

Leto LXXX | 31. decembra 2021 - Buenos Aires, Argentina | Št. 17

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

70. OBLETNICA ŠOLE SV. CIRILA IN METODA | *Mendoza*

V nedeljo, 5. decembra 2021, smo praznovali 70. obletnico naše slovenske šole sv. Cirila in Metoda. Ob 10. uri se je lepo število staršev, otrok in učiteljev zahvalilo za dosežen uspeh pouka, za skrbno delo učiteljev, za sodelovanje staršev in mendoškega Društva Slovencev v Mendози.

Po odmoru in pripravi dvorane smo se zbrali za pričetek veselega jubileja. Na odru smo na modri zavesi zagledali napis »70 let«. Ob strani nas je spremljala mogočna slika naših zavetnikov. Napovedovalca Milena Šmon Martinez in Emiliano Nemanič sta nam

izrazila dobrodošlico, nato je voditeljica šole gospa Rezka Novak Nemanič spregovorila pozdravne besede.

»Dragi prijatelji naše slovenske šole, prav lepo pozdravljeni!

Danes nas združuje zaključek šolskega pouka in 70. obletnica šole Sv. Cirila in Metoda. Naša prva zahvala gre dobremu Bogu, da smo srečno in uspešno dokončali šolsko leto, saj je bilo z letom obveznega presledka za otroke, učitelje in starše težko znova pričeti pouk. Kljub vsemu smo letos dosegli šolske cilje.

Največja zahvala Najvišjemu, da lahko danes praznujemo 70. obletnico življenja naše predrage šole!

Brez prizadevanja in požrtvovalnosti učiteljev in opore slovenske skupnosti, bi ne bilo mogoče ohraniti našo vero, jezik in kulturo do četrte generacije otrok, rojenih v Argentini.

Sveta brata Ciril in Metod, naša vzornika, sta bila rojena v Grčiji, njun oče je bil Grk, mati pa slovanskega rodu. Ona jima je vcepila ljubezen

do njenega jezika, katerega sta gojila in ljubila. Po letih jima je to znanje omogočilo evangelizacijo ter izobraževanje slovanskih narodov. Za to dragoceno delo ju je sveti oče Janez Pavel II. proglasil za zavetnika Evrope. Naj nam bosta še naprej v zgled, da čeprav daleč od dežele naših prednikov, bomo še imeli v srcu našo slovensko identiteto.

Bog živi še mnogo let slovensko šolo Sv. Cirila in Metoda na mendoških tleh!«

Povabili so gospo Cvetko Grintal Bajuk, da bi obudila nekaj zgodovinskih spominov.

»Današnji dan je res prava slovesnost, ko pa želim predstaviti nekaj doživetij, je kar prava grmada bogastva in skoraj ne vem, kako to na kratko osvetliti. Če letu 2021 odštejem 70 let, sem bila takrat stara 10 let!

Moji srčni občutki in slike odidejo na vsa tri leta pred tem k sestram frančiškankam, ko smo se v kapeli in na dvorišču samostana pripravljali na prejem prvega svetega obhajila in birme, ob prvem obisku škofa dr. Gregorija Rožmana, leta 1949.

In kar takoj za tem se mi prikažeta č. g. Caserman in prof. Božidar Bajuk pri nas doma, v Las Heras. To so bili nedeljski popoldnevi za krščanski nauk in pouk slovenščine. Kar lepa skupina nas je bila ob podolgovati ravnokar pomiti kuhinjski mizi, za pouk in pisanje šolskih nalog. Zanimive so bile zgodovinske pripovedi prof. Božidarja Bajuka in sprehodi po katerih nas je vodil, da smo odkrivali lepote naše Slovenije in se tudi učili prve verze velikega pesnika Franceta Prešerna. Tudi Vrbo smo znali na pamet.

Izstopa mi tudi slika pred nedeljsko sv. mašo poletja 1955, prav tako pri frančiškankah, zagledamo dekleta družine Božnar, ki so januarja prispele iz Slovenije. In tako se spominjam, z gospodično Lenčko sva dnevno skupno preživljale in doživljale argentinsko srednjo šolo leta 1958 in 1959 in tako pridobili učiteljsko diplomu: Maestra Normal Nacional.

Prav posebno globoka pa so doživetja, ko

sem istočasno uživala kot mladenka, srednješolka in učenka razgibano in redno tedensko slovensko šolo s prof. Božidarjem Bajukom in č. g. Jožetom Hornom, na cesti San Martin in Gutenberg v njegovem stalnem bivališču.

Istočasno in z vso zagnanostjo, sem navdušeno prevzela in uživala kot učiteljica dveh skupin slovenske šole, v letih 1958 in 1959 tudi že v našem Domu na Urquiza 335. Naslednje let sem odšla na univerzo v San Luis.

Z radostjo danes praznujemo 70 let ustanove, ki se je porodila iz idealizma in vseskozi delovala s prostovoljnim in zastojnim delom.

To je pravi jubilej zvestobe in ljubezni do slovenstva! »

Sledila so doživetja bratov Juana in Marcela Engelman. »Z bratom Juanom sva leta 1999, stara 8 in 9 let, vstopila v Slovensko šolo. Takrat sva malo poznala slovenski jezik, ker sva stare starše izgubila še zelo majhna. Pridobila sva mnogo dobrih prijateljev.

Kako pozabiti odmore, »čaj brez ali z limono«, dolge priprave igrice in nastopov, taborjenja in Miklavža. V petih letih sta naju gospodični Nežka in Lenčka mnogo naučili. Želiva potrditi, kako sva spoznala slovenske tradicije, ki jih še danes upoštevamo v družini.

Šola je bilo prijateljstvo, kultura, domovina in čut pripadnosti rodnim koreninam.«

Osem bivših učencev je recitalo poezijo zahvale, vsak eno kitico in vsi skupaj:

»Bog živi še mnogo let slovensko šolo sv. Cirila in Metoda, njene bivše in sedanje vzgojitelje in učence!«

Predsednik Društva Slovencev v Mendози, g.

Tine Šmon je izrazil globoko doživetje zahvalo vsem neštetim zavednim in ustvarjalcem skozi vseh sedemdeset let. Podelil je priznanja učiteljem in učiteljicam za njihovo požrtvovalno delovanje v obdobju zadnjega desetletja. Prejeli so jih: gđč. Lenčka Božnar, Stazi Mlinar Anton, Nežka Bajda Bellandi, Lucija Hirschegger Bajda, Sofija Štumberger Šmon, Mariana Ruiz Díaz, Pavli Nemanič, Karina Marušič Šmon, Mirian Šenk Nemanič in Rezka Novak Nemanič.

Pred odrom se je nato razvil prisrčen prizorček družinskega pogovora med dedkom in babico z današnjimi starši in z vnuki. Mladi godrnjanje in sprašujejo, zakaj morajo hoditi v slovensko šolo in pripravljati tedenske naloge. Ta dogodek se ponavlja že dolga leta. Stara starša jih poučujeta z obujanjem spominov na začetek slovenske šole in vse pridobljene vrednote. Vsi nastopajoči so bili bivši učenci naše slovenske šole. Na ekranu smo sledili slikam preteklih doživetij. Istočasno so pa na odru sedanji učenci predstavili rajanje in kratke prizorčke.

Ob zaključku so letošnji šolarji prejeli svoja spričevala in jih veseli kazali svojim staršem. Za konec je sledila pogostitev z jubilejno torto in napitnica s primerno mendoško sladko kapljico.

Globoko in nepozabno doživetje smo še dolgo uživali z veselim razgovorom!

Čestitamo vsem dejavnikom!

Cvetka Grintal in Božidar Bajuk

SSTRMB | 60. OBLETNICA IN SKLEPNA PRIREDITEV

V soboto, 13. novembra, se je vršila v Slovenski hiši sklepna prireditev 61. šolskega leta srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka in obeležitev 60-letnice te ustanove.

V cerkvi Marije Pomagaj je č. g. Franci Cukjati daroval zahvalno sv. mašo, med katero so se posebno spomnili letos umrlega ustanovitelja srednješolskega tečaja, dr. Marka Kremžarja ter vseh rajnih profesorjev, katehetov in dobrotnikov.

Zatem je prireditev potekala v dvorani škofa Rožmana. Navzoči so stoji sprejeli argentinsko, slovensko in papeško zastavo ter zapeli argentinsko in slovensko himno.

Podravnateljica ga. Tatjana Modic Kržišnik je v imenu profsorskega zbora pozdravila veleposlanika Republike Slovenije v Buenos Airesu, gospoda Alaina Briana Berganta, predsednika Zedinjene Slovenije inž. Jureta Komarja in gospo, delegata Slovenskih dušnih pastirjev prelata msgr. dr. Jureta Rodeta, referentko za šolstvo gospo Ireno Urbančič

Pogljajen in soproga, voditeljice in učiteljice osnovnih šol, člane odbora staršev ter vse navzoče.

Prvi del je bil posvečen 60. obletnici Slovenskega srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka, katero je obhajal leta 2020, a je lani praznovanje onemogočila pandemija COVID-a.

Ob tej priložnosti je spregovoril g. veleposlanik. Opisal je delo veleposlaništva v tem letu, v nadaljevanju pa predstavil bogato življenje ravnatelja Marka Bajuka, po katerem je imenovan naš srednješolski tečaj. Po govoru je ravnatelju izročil priznanje, ki ga je ob 60-letnici srednješolskega tečaja podelil Urad vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu pod vodstvom dr. Helene Jaklitsch. Priznanje je podelil »za dolgoletno neutrudno delo za ohranjanje slovenskega jezika in narodne identitete med mladimi rojaki v Buenos Airesu in Argentini ter za neomajno zvestobo Sloveniji in slovenski kulturik«. Čestitke in

zahvalo je tudi izrekel inž. Jure Komar v imenu krovne organizacije Zedinjena Slovenija, ter ravnatelju izročil priložnostno darilo.

Sledil je govor ravnatelja, dr. Štefana Godca. Na prvem mestu je razložil, kako so lansko leto prilagodili učenje razmeram, ki so nastale zaradi dolge karantene, ki je bila vzpostavljena v mestu Buenos Aires in okolici, da so lahko uspešno izvedli šolsko leto 2020. Ob tem je pa obžaloval, da situacija ni dovolila, da bi lahko praznovali 60. obletnico obstoja in neprekinjenega delovanja Srednješolskega tečaja. O tej obletnici in o njegovem ustanovitelju je tako spregovoril:

»Kot vzgojno in izobraževalno središče za slovensko mladino v Argentini v starosti srednješolstva, je edina tovrstna ustanova v naši skupnosti. Naravno nadaljuje in nadgrajuje znanje in vzgojo, ki so jo otroci pridobili v raznih slovenskih osnovnih šolah, obenem pa pripravlja bodoče rodove argentinskih Slovencev za odgovorna mesta v vodilnih odborih raznih slovenskih ustanov. Skratka,

vzgaja v slovenski zavesti, zvestobi in krščanstvu bodoče stebre naše skupnosti. Jasna in dolgoročna vizija ustanovitelja tečaja, dr. Marka Kremžarja, ki se še danes izkazuje kot pravilna in potrebna. Žal smo se morali letos posloviti od njega, ko je, sredi drugega vala pandemije, odšel po zaslužen plačilo na način, ki ni bil primeren enemu zadnjih velikih mož naše skupnosti. Dobri Bog mu stotero povrni!«

V nadaljevanju je poročal o delu v letošnjem letu. Ker karantena ni bila tako stroga, je pouk delno lahko potekal v šolskih prostorih.

-Nadaljuje na strani 2

SSTRMB

-Iz strani 1

Profesorскому zboru so se pridružile prof. Lucijana Oberžan Jarc, Gabrijela Oblak ter Alenka Cukjati; zadnja v Argentini rojena, je učila prek spleta iz Slovenije. Prvič sta v istem letu potovali v Slovenijo kar dve RAST-i, lanska 49. in letošnja 50. Zaključil je z zahvalo kolegom profesorjem, odboru staršev in vsem staršem za ves trud, sodelovanje in požrtvovalnost.

V tretjem delu programa so profesorji izročili nagrade in priznanja dijakom vsakega letnika. Dijakom z najboljšimi ocenami so izročili priznanja: prof. Julka Furlan Viktoriji Cestnik, Evi Modic in Cintiji Pugelj iz prvega letnika, za drugi letnik prof. Lucijana Oberžan Jarc Ignacijo Koželniku; za tretji letnik prof. Mirjam Oblak Katji Zupanc; prof. Neda Vesel Dolenc Valeriji Urbanija iz 4. letnika, ter za 5. letnik prof. Veronika Kremžar Rožanec Aleksu Zupancu.

Posebno odlikovanje dobi vsako leto tudi

dijak z najboljšim povprečjem skozi vseh pet letnikov, letos sta bila za to odlikovana Jana Kastelic in Aleks Zupanc.

Pohvalo in darilo je dobilo tudi dvajset dijakov, ki ni imelo nobenega izostanka v vsem letu. Posebno pohvalo sta zaslužila dijaka 5. letnika Martin Godec in Aleks Zupanc, ki nista štela nobenega izostanka skozi vseh pet let.

Sledil je obred predaje zastav. Zastave so prejeli najboljši dijaki letošnjih letnikov: Ignacij Koželnik iz 2. letnika je sprejel papeško zastavo, Katja Zupanc iz 3. letnika je sprejela argentinsko zastavo in Valerija Urbanija iz 4. letnika je sprejela slovensko zastavo.

Zatem so nastopili dijaki. Pod vodstvom profesorja Žive besede dr. Štefana Godca, so dijaki prvega letnika recitali Prešernove »Magistrale«. Skupaj z dijaki drugega letnika so zapeli »Slovenskega naroda sin« (Tomaž Domicelj) pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar in ob spremstvu Marjana Vombergarja. Nastop so zaključili petošolci. Recitali so poezijo Igorja Pirkoviča »O, zemlja slovenska« pod vodstvom predmetne profesorice Tatjane Modic Kržišnik.

Naslednja točka je bila predstavitev almanaha. Gdč. Marta Petelin je s sodelovanjem Lucijane Oberžan Jarc vodila dijake petega letnika pri pripravi almanaha, ki nosi naslov »Vrata lepote«. Slednja ga je predstavila občinstvu

in abiturienti so ga razdelili med goste in profesorje.

Zdaj je bilo na vrsti slovo šestnajstih dijakov petega letnika. Ravnatelj dr. Štefan Godec ter prof. Veronika Kremžar Rožanec sta jim razdelila spričevala in diplome. V imenu srednješolskega tečaja se je od abiturientov poslovil ravnatelj, dijaki pa so se nato zahvalili in predvajali videoposnetek 50. RAST-i. Letošnji abiturienti so: Maria Mercedes Amalfi Tekavec, Magdalena Córdoba, Nicolás Delgado, Bojan Erjavec, Martin Godec, Boštjan Hanjž, Tomaž Javoršek, Nataša Jerovšek, Jana Kastelic, Mikaela Križ, Valentin Mokorel, Marija Sol Roa, Cecilija Vazquez, Milena Vitrih, Myrna Vodnik in Aleks Zupanc.

Abiturienti so po starem študentskem običaju predali tako imenovani ključ modrosti dijakom četrtega letnika, ki so se za izkazano čast tudi ustrezno zahvalili.

Ob koncu so dijaki dobili navodila za počitniško nalogo, katero bodo prinesli prihodnje leto k vpisovanju. Za sklep so s hvaležnostjo v srcu zapeli izseljensko himno »Slovenija v svetu«, v kateri je strnjena vizija in čutenje njenega avtorja, ustanovitelja in dolgoletnega profesorja srednješolskega tečaja, dr. Marka Kremžarja.

SSTRMB

BREZMADEŽNA DEVICA Marija - KONCERT NAJBOLJ ZNANIH SLOVENSКИH PESMI | *Mendoza*

Marijin praznik smo v Mendozi pričeli s sv. mašo. Zbralo se je veliko mladih družin z otroki. Po odmoru in pripravi dvorane je sledil koncert naših najbolj znanih pesmi.

Slovenski mendoški pevski zbor in Slovenski mendoški oktet sta po dolgih dveh letih pandemije 8. decembra spet priredila koncert na slovenskem odru. Voditelj obeh skupin, mag. Diego Bosquet, ter navdušeni in odgovorni pevci, so nam nudili čut ljubezni do narodne tradicije, ki utripa v naših srcih. Diego Bosquet je tudi dodal: »Poslušali boste ljudske pesmi, nekatere pojemo v zadnjih časih, druge je pevski zbor prepeval v prvih časih svojega obstoja in nekatere boste slišali prvič«.

Na praznik Brezmadežne Device Marije nam je zbor zapel:

»**Marija Pomočnica**«, besedilo Luka Jeran, glasba Ignacij Hladnik. Poznamo jo tudi po prvi kitici »Marija skoz' življenje.« Verniki prosimo Marijo, naj spremlja čolnič našega življenja, našo vest, naj pomaga trpečim in bolnim ter nam izprosi modrost, pravico in skrb za svetost!

»**Čej so tiste stezice**«, priredba Jože Leskovar. Zapeta je bila v koroškem dialektu. Pripovedovalec pogreša sprehode po lepih stezicah. Danes so preraščene z zelišči in grmovjem. Želi jih očistiti in se ponovno srečen sprehajati po novih stezicah,

Letos se spominjamo 60. obletnice odhoda v večnost ravn. Marka Bajuka. Njegova

življenjska pot je vsem znana, ne samo kot zborovodja ampak tudi kot pomemben član Društva Slovencev v Mendozi. Poudariti želimo njegovo iskanje, ohranjanje in zborovske priredbe ljudskih in narodnih pesmi. »Nocoj želimo njemu izraziti skromno priznanje, zapeli bomo tri njegove priredbe«, je dodal pevovodja.

Prva je bila »**En hribček bom kupil**«. Marko Bajuk jo je priredil leta 1900. Zbor jo je pel leta 1959. Ljudsko besedilo je prilagodil Anton Martin Slomšek. Pevec želi kupiti vinograd, pridelati grozdje in sladko vince ter vabiti in ga piti s prijatelji.

Druga priredba je bila »**Srce je žalostno**« za ženski zbor. Poznamo jo tudi po prvem verzu »Angelček varuh moj«. Leta 1898 jo je spoznal na svojem domu v Draščih.

Tretja priredba je bila »**Moj očka imajo končka dva**«, v najstarejšem besedilu iz leta 1907. To ni otroška pesem marveč ljubezenska. Fant si pri očetu sposodi belega konjiča in vesel prepeva, ko obiše svoje dekle.

Manj poznana med nami je prekmurska »**Venci beili**«, imenovana tudi »Fsi so venci veili«. Dekle potoži, vsi venci so oveli, samo moj je zelen, to so moje solze. Če bi solza padla na kamen groba, bi ga zdrobila na dva ali tri kose.

Zadnja skladba je v Mendozi dobro poznana. Poslušali smo tradicionalno »**Dajte, dajte**« iz Istre, v priredbi Alda Kumarja. Priredbo so v Sloveniji popularizirali številni zbori.

V drugem delu koncerta je nastopil SLOVENSKI MENDOŠKI OKTET. Na letnih domobranskih proslavah smo poslušali »**Oj, Doberdob**«, po priredbi Zorka Prelovca. V begunskem taborišču Špital je župnik Gregor Mali napisal novo besedilo. Doberdob spada pod Italijo, prebivalci so še danes Slovenci. Pesem pripoveduje, kako je med Prvo svetovno vojno v kruti bitki izgubilo življenje nad tisoč slovenskih vojakov. Oktet je pesem posvetil vsem, ki so trpeli nasilje med vojno.

»**Nocoj pa, oh, nocoj**«, Fran Venturini. Pesem opisuje trpljenje, ki ga povzroča mobilizacija mladih fantov. Deklica je žalostna, ker je njen fant poklican k vojakom. Ob poslavljanju jo fant tolaži, da se bo vrnil po sedmih letih. Ko odide deklica trpi, njeno srce je hudo ranjeno, uničeno.

Sledila je »**Dve let' in pol**«, priredil Egi Gašperšič. Oktet jo je prvič zapel.

Nato smo poslušali »**Lastovki v slovo**«, priredba Rado Simoniti. Slovenci ljubimo naravo, to dokazujejo številne naravi posvečene skladbe, v tem primeru je to lastovka, ki odhaja v druge kraje. Naslov pesmi je tudi poznan po prvem verzu »Mrzel veter«.

Tudi »**Lipa**«, besedilo Miroslav Vilhar, glasba Davorin Jenko, je Slovincem priljubljena. Uživamo, ko sedimo pod njeno senco, pozimi je brez listja, brez življenja; ko pa pride pomlad nam lipa ponovno nudi svojo lepoto. Poleg opisa narave ima besedilo tudi prikrito sporočilo. Tako kot lipi pomlad vrne zelenje, bo tudi slovenski narod dočakal svoj razcvet, svojo pomlad. Miroslav Vilhar, kakor mnogi pesniki XIX. stoletja tudi globok narodnjak, je uporabljal prispodobe iz slovenske narave in se tako zavaroval pred avstrijsko cenzuro.

Sledila je pesem narave in domoljubja, »**Po jezeru**«. Prvotni naslov je »Na jezeru« in tudi »Po jezeru bliz' Trigava«. Po jezeru plove čoln, na njem vsi veselo pojejo. Ptčki in ribice poslušajo in se tudi veselijo. Potniki na čolnu so navdušeni, ker pripadajo slovenskemu narodu.

Za konec je oktet navdušenim poslušalcem nudil narodno pesem »**Oj Triglav, moj dom**«,

besedilo Matija Zemljič (Slavin), glasba Jakob Aljaž. Triglav je narodni simbol, imamo ga na grbu in zastavi, na kovancu za 50 centov Evra je kovan prvi verz »Oj Triglav, moj dom«, in leta 2007 je bila prva kitica sprejeta za himno Društva Alpinistov Slovenije.

Jakob Aljaž je bil duhovnik, glasbenik in posebno navdušen hribolazec. Večkrat je dosegel vrh Triglava in odkril priporočljive steze do vrha. Prepričal se je, da mora na vrhu postaviti zatočišče - stolp. Odkupil je zemljišče na vrhu gore, v svojem župnišču na tleh s kredo narisal osnutek stolpa in s svojimi sredstvi zgradil še danes občudovan ALJAŽEV STOLP, naš priznan narodni spomenik. Na dan posvetitve in blagoslova je Jakob Aljaž s štirimi prijatelji prvič zapel svojo pesem Triglav, ustvarjeno že leta 1895. Priljubljeno in spoštovano skladbo je polna dvorana obdarila z navdušenim ploskanjem. Stojte smo dosegli še dodatek, zborovodja mag. Diego Bosquet nam je napovedal interpretacijo priredbe Marka Bajuka: »**Dekle na vrtu zelenem sedi**«. Znana je tudi kot »Dekle na vrtcu rožce sadi«.

Obe pevski skupini sta nas navdušeno obdarili z doživeto interpretacijo, z veselimi koncem. Pripravljen program je bil zelo uspešen, vsi smo ga uživali z ljubeznijo, spoštovanjem in ponosom! Navzoči so se še dolgo razgovarjali o nepozabnemu pevskem dogodku!

Iskreno čestitamo zamisli, dirigentu obeh skupin, pevcem in številnim navzočim!

Božidar Bajuk

OkrOgle OBLETNICE *Škof Jakob Trobec (1838 - 1921)*

Slovenci imamo visoko število misijonarjev. Nekateri so zelo poznani (Friderik Baraga, Ignacij Knoblehar, Jože Cukale, Pedro Opeka), o drugih se pa ne sliši veliko. Pred 100 leti, 14. decembra 1921 je v Brockwayu, Minnesoti, ZDA, umrl slovenski misijonar in škof Jakob Trobec. Ustanovil je 39 župnij, dve bolnišnici, dobrodelni zavod ter 38 cerkva s šolskimi prostori za več kot pet tisoč učencev.

Jakob Trobec se je rodil 10. julija 1838 v Logu pri Polhovem Gradcu v kmečki družini. Osnovno šolo je obiskoval v Polhovem Gradcu, gimnazijo pa v Ljubljani, kjer je leta 1863 začel študirati teologijo. Na pobudo slovenskega misijonarja in duhovnika Franca Pirca je leta 1964 odpotoval v Združene države Amerike in tam nadaljeval študij v opatiji St. Vincent v Latrobeju v zvezni državi Pensilvanija.

Po mašniškem posvečenju je sprva kaplanoval pri Francu Pircu v mestu Crow Wing, potem pa pri Jožefu Buhu v mestu Belle Prairie v Minnesoti. Leta 1866 je odšel v Wabashi, kjer je deloval med pretežno nemško govorečimi priseljenci do leta 1887. Tam je sezidal cerkev s šolskimi prostori, ustanovil šolo ter več društev, med drugimi irsko dobrodavno društvo sv. Patricija in nemško podporno društvo sv. Jožefa.

Leta 1887 je postal župnik novoustanovljene župnije sv. Neže v St. Paulu (Minnesota), kjer je tudi sezidal več cerkva, šol ter ustanovil več kot 10 katoliških društev.

Vrh svoje duhovniške poti je dosegel leta 1897, ko ga je papež Leon XIII imenoval za škofa v St. Cloudu. V tej škofiji so bili naseljeni številni Francozi, Nemci, Irci, Slovenci, Poljaki, Čehi in pripadniki drugih evropskih narodov.

Tukaj je škof Trobec ustanovil 39 župnij, dve bolnišnici, dobrodelni zavod in sezidal 38 cerkva s šolskimi prostori za več kot pet tisoč učencev.

Jakob Trobec je kot dijak objavljaj pesmi v gimnazijskem glasilu Torbica, nato v Slovenski lipi, kamor je tudi iz Amerike redno pošiljal pisma, ki so vir za zgodovino slovenskega misijonarstva v ZDA. Kot organizator šolstva je sestavil ustrezno poglavje v knjigi History of Stearns County, Minnesota. Leta 1884 je aktivno sodeloval na 3. plenarnem cerkvenem zboru v Baltimoru in oblikoval dokončni tekst cerkvenih predpisov.

Znan je bil predvsem po ustanavljanju številnih šol za otroke priseljencev in po prizadevanju za izboljšanje njihovih življenj in kulturnih razmer. Posebno rad je pomagal slovenskim rojakom, ki so se selili v ZDA po 1. svetovni vojni. Bil je izredno delaven, dober organizator in govornik. V starosti je bil združevalna sila med slovenskimi izseljenskimi duhovniki.

Škof Trobec se je upokojil leta 1914, zatem je še skoraj leto dni upravljal škofijo, nato pa preostanek življenja preživel v Brockwayu v Minnesoti, kjer je 14. decembra 1921 umrl. Pokopan je na slovenskem pokopališču sv. Štefana.

Po škofu Trobcu so v njegovem domačem kraju Polhovem Gradcu poimenovali Kulturni dom Jakoba Trobca. V Polhovem Gradcu so škofu Trobcu postavili tudi doprsni kip.

Pripravil: Jože Jan

Viri: Slovenska biografija, Aleteia, Moja občina

NAŠA DOMAČIJA *Otvoritev nove poletne sezone 2021-2022*

“Prav lep pozdrav vsem, ki ste se v tako lepem številu udeležili 49. obletnice Naše domačije in otvoritve nove poletne sezone 2021-2022”, je pozdravila napovedovalka gdč. Jana Urbančič. Dala je prisrčno dobrodošlico vsem navzočim, posebno dušnemu pastirju g. Toniju Burji, predsednici upokojencev Društva Slovenski kotiček gdč. Marjanki Furlan, ge. Heleni in g. Tonetu Oblak, ki sta ustanovna in dolgoletna člana ter dobrotnika Naše domačije.

Čeprav se je nedelja, 5. decembra, zdanila oblačna in se je ploha kar večkrat ulila, se je odločilo da se blagoslovitev poletne sezone prav tako izvrši. Pridružili so se nam tudi upokojenci in nas z veseljem, živahnostjo in petjem spremljali ves dan.

Kakor vsako leto smo se najprej zbrali pred kapelo, posvečeno Mariji Pomagaj in se zahvalili za preteklo leto ter se ji priporočili za novo počitniško sezono. Z minuto molka smo se spomnili vseh umrlih članov, še posebno tistih, ki so umrli v letošnjem letu. G. Toni Burja nam je podal evangelijske misli in razmišljanja ob njih. “Mar ne veste, da ste Božji tempelj in da Božji Duh prebiva v vas? ... Zato poveljajte Boga v svojem telesu.” (1 Kor 6,18-20) Nato je blagoslovil prostore ter vodo v bazenih.

V sklopu Naše domačije že vrsto let deluje odbor, ki skrbi za vse potrebno vzdrževanje tako lepega in dragocenega letovišča. Njegov predstavnik, g. Jure Urbančič, nam je podal nekaj misli. V svojem govoru nam je povedal, da nas letos veselo preseneča ob vhodu asfaltirana cesta in nov pločnik. Zadovoljni smo, da smo lahko kljub težavam pandemije, tako kot lani tudi letos mogli

uresničiti odprtje letovišča. Nudimo zdravo vzdušje v zdravem okolju. “Hvaležnost je spomin srca, bodimo spoštljivi”, je rekel “ne pozabimo na naše korenine in temeljne vrednote, vse kar nas drži pokonci in podpira. Pred nami je 50. obletnica Naše domačije, prosimo našo Marijo Pomagaj, naj nas spremlja še naprej in varuje na tej družinski poti kot pravi: S Prijatelji v naravi!”

Zatem smo bili povabljeni, da sedemo k mizi na okusno kosilo. Preživeli smo krasen dan!

Alenka Zupanc Urbančič

CRÓNICAS DE ESLOVENIA

¡ADIÓS ADIÓS 2021!

Y acá estoy, escribiendo la última Crónica del año 2021 y, casi inevitablemente, haciendo el conocido “balance de fin de año”. ¿Ustedes son de hacer estas cosas?

Con una mano en el corazón, siempre fui de disfrutar mucho la Navidad. En Buenos Aires, tanto en la época de colegio como de universidad, diciembre era un mes que me encantaba. El calor, los días largos y soleados, las noches cálidas con helado, la satisfacción de haber concluido el año estudiantil (en la facultad quedaba algún examen para después, pero eso no importaba), el descanso bien merecido por las tardes. Cuando empecé a trabajar, los días ya no estaban libres, pero se disfrutaban con almuerzos ligeros, caminatas por el centro, alguna que otra compra navideña, y se respiraba ese aire de “se terminó este año, vamos que empezamos uno nuevito nuevito” ... No sé si me explico, pero creo que es una sensación que muchos (o todos) sentimos – una mezcla de ansiedad por terminar todo lo que “tenemos que terminar”, la alegría por los festejos y las juntadas de fin de año, los planes con amigos y familia para el 24 y para el 31, la lluvia de papелitos el 30 en el microcentro.

La noche del 31, sin embargo, siempre fue agri dulce para mí. Seguía siendo diciembre, la juntada con familia y, más tarde, amigos seguía en pie: la comilona, las risas, también las peleas (qué familia no las tiene), el brindis y los fuegos artificiales. Pero al bajar la copa Oh no. Me sentía perdida y para nada ilusionada. Sí sí, el año concluido siempre tenía algún momento “poco feliz”, dificultades, días que era mejor olvidar. Pero era un año conocido, un amigo que me había acompañado 365 días ... y, para ser sincera, no quería despedirlo. Era la típica

sensación de que la fiesta se había terminado, y el 01/01 era la resaca de la fiesta. ¿Qué positivo lo mío, no?

Al mudarme a Eslovenia, diciembre (entre otras muchas cosas) resultó ser un shock. En muchos sentidos. El más obvio fue el clima. ¿Qué clase de Fiestas puede uno tener si hace tanto frío y está tan oscuro que no tenés ganas de nada? Además, me encontraba lejos de mi familia y amigos de toda la vida. Por suerte no estaba sola, pero no era lo mismo.

Pero poco a poco fui reconociendo cosas que hacen que cada año ame más estar acá para las Fiestas. Ya a finales de noviembre se siente el ajeteo y la ansiedad de los preparativos. Muchos grupos de ayuda social y también Cáritas organizan colectas de juguetes y dulces para niños de familias humildes. O campañas de visitas o (en tiempos COVID) llamadas telefónicas a personas mayores, que se encuentran solas. Puede sentirse en el aire, que es un tiempo de pensar y ayudar al prójimo. Por otro lado, crecen los puestos al aire libre de venta de flores naturales y secas, para armar las coronas de Adviento y el resto de la decoración navideña. Las casas y oficinas se van llenando de luces, mientras en los locales y supermercados a veces se hace difícil encontrar pilas o ingredientes básicos para hacer galletitas (nueces, pasas de uva, etc.). El 06/12 Miklavž (o San Nicolás) visita a niños (y no tan niños) trayendo regalitos o, en su versión más tradicional, naranjas y frutos secos. En diferentes partes del país se encienden las luces y decoraciones navideñas, y se abren los puestos de venta de vino y chocolate caliente, invitándonos a juntarnos a tomar algo y pasar tiempo con las personas queridas.

Después de 5 años acá, creo que vivir el

Adviento más adentro que afuera, con alguna ocasional nevada, noches largas y días cortos (y muchas veces nublados), es una excelente oportunidad para bajar un cambio y acercarnos a la Navidad de otra manera. Para visitar amigos o familia en sus hogares, hornear galletitas o juntarnos a tomar un té o un café, envolverse en una manta y leer un libro, meditar o mirar una película. No significa, de ninguna manera, que me haya alejado completamente del ruido o las luces del centro. ¡Para nada! Sigo disfrutando como una niña las ocasiones en las que recorro el centro paseando, charlando, en busca de un vino caliente o una taza de cacao. Pero las características que al principio me parecían “anti-Fiestas”, ya no lo parecen. Porque al fin y al cabo, lo que importa es que hagas cosas o te rodees de gente que te llene el corazón – o que vos le llenes el corazón a alguien más.

Hoy es 31/12/2021, históricamente mi día agri dulce. Siempre odié la idea de hacer balances de fin de año. Pero este año es diferente, y cuando pensaba el tema para escribir la última Crónica, la idea de una mirada retrospectiva surgió naturalmente.

El 2021 fue un año ¿qué palabra usar? Extraño. Extraño para todos nosotros. El COVID ya no fue novedad, pero seguimos sin acostumbrarnos a su presencia. En Eslovenia sigue siendo el tema número uno en todos los medios de comunicación, la cantidad de infectados y medidas tomadas por el gobierno son la primera nota de diarios y noticieros. Sigue guiando nuestras conversaciones, generando grupos entre nosotros: los antivacunas, los de las 2 dosis, los que se recuperaron de la enfermedad, los anti que se vacunan igual para poder viajar, etc.. El

virus sigue presente, pero el miedo de alguna forma ya pasó, y todos intentamos vivir lo más normal y relajados posible.

En lo personal, fue el año en el que pude dejar de decir “estoy sola acá”. Mi hermano dejó Argentina, mudándose a Europa – está más cerca, pero no tan cerca. Mis padres se mudaron desde Buenos Aires y se establecieron en Ljubljana. Fue el hecho más alegre del año y por el que más agradecida estoy. Esto trajo consigo una organización diferente a la de mis primeros 5 años, pero con muchas más cosas positivas que negativas. Pudimos pasar muchísimos momentos juntos, uno de ellos Navidad. Uno de los pilares de mi vida está, nuevamente, conmigo.

Fue a la vez, un año típico y atípico. Novedoso y rutinario. Excitante y aburrido. Lleno de aventuras, pero también de momentos de encierro.

Esta última Crónica es más personal que las anteriores (espero que esto no los haya aburrido). Espero que los haga pensar a ustedes también sobre el año pasado, las cosas vividas y, ¿por qué no?, sobre los nuevos planes, expectativas y deseos que tienen para el 2022. Por mi parte, va a ser la primera vez que lo haga.

Deseo que concluyan este año de forma hermosa y en paz y que comiencen (y se mantenga) un 2022 con alegría y en buena compañía.

Nadia Jan

Ljubljana, 31 de diciembre de 2021

“ ZA RAZMISLEK IN NASMEH ”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

PREGOVORI IN CITATI

OPTIMIZEM

Leto 2021 se bliža koncu. Ob vsakem koncu je navada, da pogledamo malo nazaj in naredimo »bilanco« preživetega leta. V njem je bilo gotovo mnogo lepih, veselih in uspešnih trenutkov... in tudi tistih drugih. Korona nas že drugo leto spremlja, marsikomu je spremenila življenje. A kljub vsemu smo dan za dnem korakali naprej in prispeli do novega leta.

Lepo je pesnik Tone Pavček napisal popotiku:

*Ko hodiš, pojdi zmeraj do konca.
Spomladi do rožne cvetice,
poleti do zrele pšenice,
jeseni do polne polic,
pozimi do snežne kraljice,
v knjigi do zadnje vrstice,
v življenju do prave resnice.
A če ne prideš ne prvič ne drugič*

*do krova in pravega krova,
poskusi vnovič in zopet in znova.*

Ob koncu leta pa tudi gledamo v prihodnost, delamo načrte in si želimo vsega dobrega. Kljub težavam zremo v bodočnost z optimizmom. Ob koncu leta so tudi moje misli z vami, dragi bralci. Želim vsem zdravo, srečno in blagoslovljeno novo leto 2022. Pa poglejmo, kaj nam o optimizmu povedo pregovori in citati:

- Optimist trdi, da živimo v najboljšem možnem svetu, pesimist se boji, da je res tako.**
(James Branch Cabell, ameriški pisatelj)
- Obrni obraz k soncu in sence bodo padale za teboj.**
(maorski pregovor)
- Če gre vse v redu, si očitno nekaj prezrl.**
(Murphijev zakon)

- Močen je, kdor nasprotnika podre, še močnejši pa je tisti, ki se dvigne.**
(francoski pregovor)
- Tistim, ki vedno zrejo v tla, se lahko zgodi, da spregledajo mavrico.**
(neznan avtor)
- Če si premagal obup, boš zmagal tudi v drugih bitkah.**
(nemški pregovor)
- Črnogledost mladih sloni na premajhnem znanju, črnogledost starih pa na prevelikih spoznanjih.**
(neznan avtor)
- Ena lučka upanja sveti tudi v najbolj temnih urah.**
(angleški pregovor)
- Pesimizem, kadar se ga navadite, je prav tako prijeten kot optimizem.**
(Arnold Bennett, angleški pisatelj)
- Optimist je človek, ki vam gleda v oči, pesimist pa gleda vaše noge.**

- (Gilbert K. Chesterton, angleški filozof in teolog)
- Otrokom Bog da srečo v spanju, odrasli pa se morajo truditi zanjo.**
(slovenski pregovor)
- Nisem naredil napake, samo nekaj načinov sem odkril, kako se ne pride do rešitve.**
(Thomas Edison, ameriški izumitelj, inženir, matematik, fizik in filmski režiser)
- Živi danes! Smej se danes! Danes bodi srečen!**
(neznani avtor)
- Kje boš najdel popolno srečo? Ostani tam, kjer si.**
(indijski pregovor)
- Vsi stojimo v blatu. Toda nekateri med nami gledajo zvezde.**
(Oscar Wilde, irski pisatelj, dramatik, literarni kritik, aforist in esejist)

Izbral: Jože Jan

BOŽIČ ZMERAJ BO. NE BO IZGINIL

dr. Peter Štumpf
soboški škof,
voditelj Koordinacije za Slovence v zamejstvu in po svetu pri SŠK

Ukinitev božiča? Kje pa! Ne pride v poštev! Čeprav bi ga Evropska komisija rada ukinita, da ne bi domnevno žalili nekristjanov. Namesto božiča naj bi torej imeli samo neke 'praznike'.

Ta novotarija ni od danes. Namere po ukinitvi božiča imajo svojo predhodnico že v nameri ukinitve nedelje, ko bi si naj Evropejci poljudno izbirali en dan v tednu kot dela prost dan. To necivilizacijsko čudaštvo ima tudi svoje spremstvo v nameri po ukinitvi pojmov: mož – žena, oče – mama, družina, gospe – gospodje ...

Vse to bomo preživel. Kako? Čisto preprosto. V času 'Titove Juge' smo božič praznovali zgolj doma in po cerkvah. Takrat smo morali na božič iti v šolo, kjer so nas maltretirali z izpraševanji, s testi in seveda s slabimi ocenami. Nekateri takratni občinski funkcionarji so skozi okna kukali, kdo vse bo šel k polnočnici.

Vendar kako zelo je bilo takrat lepo: preprosto, skromno, pristrčno, zares božično. Na sveti večer so se po krščanskih domovih na smrečicah prižigale lučke in pričevale o družinski vernosti. Pod smrečicami se je skrivnostno znašlo darilce: kakšna pomaranča, suhe fige, voščene barvice, čokoladica... Otroci smo verjeli, da nam je vse to pripravil majhen Jezušček, ki se je na božično noč rodil v Betlehemu. Nabito polne cerkve ob polnočnici, vernih in celo mnogih nevernih, so smelo

oznanjale, da je božič močnejši kot vse drugo na tem svetu. Jutranja 'pastirska' maša nam je dajala korajžo tudi za prenašanje z dolgočasnosti v šoli. V mislih smo že bili pri prazničnem kosilu, ki ga je pripravljala mama, in nas veselo čakala, da pridemo domov, oče pa da se vrne iz službe. Samo nekaj ur praznika, ki pa je za zmeraj ostal praznik – tak praznik, ki ti skroji vero, ki te določi za celo življenje.

Ironična tolerantnost Evropske komisije do nekristjanov na račun kristjanov tudi božič vrača k njegovim izvirom – k sveti družini v Betlehemu. Božič je in bo doma v družini. Prav je, da čimprej izgine 'kičasto trgovinski božič'. Naj ga kar imajo tisti, ki Jezusa in Marijo hočejo izbrisati iz civilizacijskega spomina. Božič je Božji in zato ga Bog ne bo izpustil iz svojih rok. On ga skrbno varuje za nas, ki verujemo, da je Jezus naš sopotnik na poti vere.

Božič nas ne more prepustiti temi nevednosti o tem, kdo smo in kam gremo. Smo bratje in sestre v Jezusu in zato sinovi in hčere življenje ljubečega Boga, ki nam je namenil neskončnost bivanja pri sebi. Tudi zaradi božiča bodo med nami še naprej: mož – žena, oče – mama, družine, gospe – gospodje ...

Dragi rojaki v zamejstvu in po svetu!

V teh nepredvidljivih časih vam slovenski škofje izrekamo svojo sočutno bližino in v molitvi na vas kličemo Božjo pomoč. Naj vam bodo blagoslovljeni in tolažilni božični prazniki. V novem letu želimo več medsebojne povezanosti in želje, da iščemo to, kar nas povezuje in nam prinaša skupno dobro!

dr. Peter Štumpf SDB

“„Jaz sem vstajenje in življenje,
kdor veruje v mene, bo živel, tudi če umrje“ (Jn 11,25)

Prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je 7. decembra v 92. letu odšel k Bogu naš dragi mož, ata, stari ata, pradedek, stric

FRANCE RANT

Iskreno se zahvaljujemo č.g. dr. Juretu Rodetu, g. Franciju Cukjati-ju, g. José Maria Vallarino, za oporo, zadnji blagoslov, za podelitev zakramentov in sv. mašo ob krsti.

Hvala lepa vsem ki ga boste ohranili v lepem spominu.

Žalujoci:

- žena:** Lojzka,
- hčere:** Mirta in mož Guillermo, Irenka in mož Dani, Klavdija in mož Ivo;
- sinova:** Slavko in Dani z družinama
- vnuki:** Marjanka in mož Martin, Danči in žena Cinti, Saši in mož Juanma, Mati, Florencia, Luči, Ceci, Tati, Nati, Nico, Kristi, Mile, Vicky, Tomi in Sami;
- pravnuiki:** Peter, Frani, Bojan, Domi.

Argentina, Slovenija

Zahvala

Ob koncu leta se želimo zahvaliti vsem, ki ste sodelovali, da je naš tednik tudi v tem nenavadnem letu 2021 naprej izhajal. Vam, ki ste pisali ali fotografirali, brali naš časopis in nam dajali nasvete in na različne načine prispevali, da Svobodna Slovenija še naprej obvešča in povezuje Slovence v Argentini in po svetu.

Hvala!

Uredniški odbor | SVOBODNA SLOVENIJA

Svobodno Slovenijo podpirajo

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA SLOvence V
ZAMEJSTVU IN PO SVETU

briganti

PREMIUM LEATHER SHOES

Fábrica de tubos y envases de cartón

GOLOMAX

SUPERMAYORISTA DE OPORTAS

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

LABORATORIOS CKC
ARGENTINA S.A.

CONSULTORES
ASOCIADOS

Grupo HZ

oblak